

Signalementen

Vrouwen in Nairobi

In de herfst ná de VN-konferentie ter afsluiting van het Decennium van de Vrouw, in juli 1985, en het Forum dat tegelijkertijd plaats vond in Nairobi, zijn in Nederland 3 boeken verschenen: *Andere Vrouwen, Andere Woorden*, SUA, *Trefpunt Nairobi*, Jan Mets/Novib en *Vrouwen Wereldwijd*, SARA. Tesa-men geven ze een trefzeker beeld van de dilemma's, strijdpunten en strategieën van vrouwen actief in vrouwenbewegingen in vele delen van de wereld.

Het SUA boek laat 9 vrouwen aan het woord uit landen waarmee Nederland koloniale banden heeft gehad en heeft, en uit landen waaruit veel migrantenvrouwen of vluchtelingen in Nederland wonen. Elk gesprek wordt voorafgegaan door korte, belangwekkende informatie over het land van herkomst van de vrouw die aan het woord is. Er volgen 9 boeiende gesprekken. De schrijfsters zijn zich heel bewust van de onjuiste beeldvorming waarmee vooral zwarte en migrantenvrouwen keer op keer worden gekonfronteerd, en slagen erin de vrouwen in hun anders zijn tot hun recht te laten komen. Eén van de grootste verschillen met westerse vrouwenbewegingen die als een rode draad door de gesprekken heenloopt is het gegeven dat de vrouwenstrijdpunten niet los gezien worden van algemene politieke strijdpunten als vrede en ontwikkeling.

Trefpunt Nairobi bevat 12 interviews met vrouwen in Azië, Afrika, Latijns Amerika en de Arabiese

landen, allen vrouwen die de armste vrouwen bereiken, ondanks hun regeringen. Ook zij verbinden de verandering van hun positie met verandering van de hele samenleving. Het gesprek van Lelia Gonzales uit Brazilië met Dita Vermeulen, en dat van Ekbal Barak uit Egypte met Flora van Houwelingen vallen op. Brazilië is één van de grootste zwarte landen ter wereld, 70 miljoen van de 130 miljoen inwoners zijn zwart. Raciale discriminatie vormt het fundament van de kloof tussen arm en rijk. In boeken over feminisme in Brazilië wordt het onderscheid tussen zwart en wit niet gemaakt. De zwarte vrouwenbeweging is op de eerste plaats een zwarte, linkse beweging, links omdat, volgens mevrouw Gonzales, het kapitalisme niets te bieden heeft aan mensen die niet tot de witte middenklasse behoren. Zij is gemeenteraadslid van Rio, voor een kleine linkse arbeiderspartij, de Partidos dos Trabalhadores. Ze werd voorgedragen als minister van Cultuur, ze is het niet geworden omdat ze vrouw is, zwarte aktiviste en intellectueel. Er zijn 26 ministers in Brazilië, waarvan niet één zwarte en niet één vrouw. Ekbal Barak bestudeerde 5 jaar lang de Arabies-Islamitische cultuur en religie, om in te kunnen gaan tegen de onjuiste argumenten die de islamitische fundamentalisten hanteren om vrouwen te onderdrukken. Zij is mede-oprichtster van de Arab Women Solidarity Association, die strijdt tegen de gevolgen van de fundamentalistische politiek voor de vrijheid van vrouwen. Haarscherp ont-rafelt zij, zelf belijdend moslim, de strikken die het islamities re-veil voor vrouwen uitzet.

Vrouwen Wereldwijd poogt de essentie van de positie van vrouwen aan het eind van het Decennium vast te leggen als maatstaf voor de toekomst, vanuit de overtuiging dat het Decennium belangrijk is geweest. Deel I is een officieel rapport over de huidige situatie

van de vrouw in de wereld, gebaseerd op een verzameling gegevens die speciaal voor de VN Conferentie bijeen zijn gebracht. Op gedegen wijze worden vrouwenlevens in kaart gebracht onder de categorieën Het Gezin, Werk I - Landbouw, Werk II - Industrialisatie, Gezondheid, Seks, Onderwijs, Politiek. Het is schrijnend maar nuttig om weer eens te lezen dat driekwart van het werk in de landbouw in Afrika door vrouwen wordt verricht, dat één honderdste deel van alle onroerend goed ter wereld in handen is van vrouwen, dat tweederde van de aziatische vrouwen aan bloedarmoede lijdt, dat 200 miljoen kinderen onder de 5 jaar ondervoed zijn, dat 100 miljoen meisjes door volwassen mannen, meestal hun vaders, worden verkracht. Er is ook goed nieuws: 90 landen hebben in 1983 een wet gelijke behandeling op hun programma staan, tegen 28 landen in 1978, de onderwijsachterstand van meisjes begint te verdwijnen.

Om inzicht te krijgen in de manier waarop deze feiten gestalte krijgen in de ervaringen van vrouwen over de hele wereld, zijn 10 schrijfsters uitgenodigd om naar verschillende landen te reizen, schrijfsters uit arme landen schrijven over de rijke landen en vice versa, zodat elk onderwerp twee keer aan bod komt. Zo schrijft Nawal el Saadawi uit Egypte over Vrouwen en Politiek in Groot-Brittannië en Germaine Greer over Vrouwen en Politiek in Cuba. Dit levert een aantal fascinerende essays op, deel II van het boek. Jammer genoeg ontbreekt het onderwerp Gezondheid hier. Deel III geeft het statistische materiaal waarop het boek berust, zeer handig en overzichtelijk als naslagwerk.

Brit de Jong

La Linea, een filosofies tijdschrift. Nr. 1, mei '86.

Gaya Scienza, Kroniek - kunst, filosofie, communicatie. Nr. 1 (na jaar '85), nr. 2 (voorjaar '86).
Stoicheia, tijdschrift voor historische wijsbegeerte. Nr. 1, maart '86.

Sinds kort zijn er drie nieuwe filosofische tijdschriften op de markt verschenen. *Gaya Scienza* verschijnt twee maal per jaar; het blad zou "in samenspraak met Lier en Boog" worden uitgegeven - maar wat die uitdrukking moet betekenen is onduidelijk, want van Lier en Boog (*International Journal of Aesthetica and Philosophy of Culture*) is al tijden niets meer vernomen. *Gaya Scienza* lijkt eerder een voortzetting van Lier en Boog, in beperkte (nl. nationale) vorm, en is eveneens gelieerd aan de Nederlandse (feitelijk amsterdamse) Studiekring voor *Esthetica*.

De beide andere tijdschriften zijn produktie van nog niet of pas afgestudeerde filosofen.

La Linea wordt in Leiden uitgegeven. Het eerste nummer is gewijd aan de Esthetische Ervaring; komende nummers zullen gaan over 'Informatie, intelligentie en techniek' en 'Mythe en ritueel'. *La Linea* verschijnt 3 maal per jaar.

Het kwartaaltijdschrift *Stoicheia* is het blad van het Amsterdamse Werkgezelschap voor historische wijsbegeerte. Deze vereniging organiseert ook onderwijsactiviteiten op de avonden en themadagen. Dat er in korte tijd drie nieuwe tijdschriften verschijnen is bepaald opvallend, gezien de beperkte omvang van het filosofenwereldje in Nederland. Maar nu de werkgelegenheid ook voor filosofen heel problematiek is geworden, lijkt het belangrijker dan ooit om samenwerkings- en uitwisselingsmogelijkheden te creëren voor filosofen. Blijft de vraag of de huidige initiatieven bedoeld en geschikt zijn